

MET DE CAMPAGNE 'KINDEREN IN EEN SCHEIDING' WIL SIRE OUDERS ERVAN BEWUST MAKEN DAT ALLES WAT JE ZEGT TIJDENS EEN SCHEIDING INVLOED HEEFT OP KINDEREN. VIVA'S PATRICIA VAN DEN BROEK (32) ONDERVOND DAT AAN DEN LIJVE TOEN HAAR OUDERS UIT ELKAAR GINGEN.

DE SCHEIDING VAN JE OUDERS

'Dan ga je toch lekker naar je vader!'

Waarom ik over de scheiding van papa en mama ga schrijven, vraagt mijn zusje. Of ik dat niet al lang een plekje heb gegeven? Natuurlijk heb ik dat. Maar toen zag ik ineens dat filmpje van de Sire-campagne 'Kinderen in een scheiding'. Een jongetje alleen voor de televisie. Op zijn borstkas een tatoeage met de tekst: als je nu naar je vader gaat, kun je daar blijven. Ik ken die woorden. Mijn moeder heeft dat ook weleens geroepen wanneer ik als puber dreigde bij mijn vader te gaan wonen. Toen ik dat jongetje in dat spotje zag, kwamen de herinneringen terug. En daarmee het besef dat ik niet de enige ben. Volgens Sire komen er elk jaar 70.000 kinderen bij van wie de ouders gaan scheiden. Dertig procent krijgt psychische problemen, wordt belemmerd in hun eigen ontwikkeling en presteert slecht op school.

Tot een paar jaar geleden zat ook bij mij de scheiding van mijn ouders in elke vezel van mijn lichaam. Misschien niet zichtbaar aan de oppervlakte, maar het was er wel. Zei iemand dat ik leek op mijn moeder, dan voelde het alsof mijn strot werd dichtgeknepen. Zij was de vrouw die door mijn vader aan de kant was gezet. Dat ik op haar leek, kon maar één ding betekenen: hij vond mij niet leuk. Gedachten die me onzeker maakten. **Altijd die angst om afgevozen te worden. Niet alleen door mijn vader, maar ook door anderen.** Alsof ik me op een gammel vlot bevond. Een vlot dat op een meer dreef waar ik elk moment in kon donderen. Het bizarre is: mijn vader heeft nooit zo naar me gekeken. Maar dat weet ik nu pas. Toen niet. Dus balanceerde ik me als zestienjarige onzeker een weg naar mijn dertigste. Pas toen kon ik de scheiding loslaten. Als. Je. Nu. Naar. Je. Vader. Gaat. Kun. Je. Daar. Blijven. Ik wil over de scheiding schrijven. Nog één keer.

Of mijn ouders ooit bij elkaar hebben gepast, weet ik niet. Affectie was er nauwelijks. Mijn moeder, zusje en ik sliepen meestal in het grote ouderlijk bed, mijn vader onder het vlinderdekbed in mijn hoogslaper, omringd door posters van Bon Jovi. **Hun relatie had meer weg van een Ravensburger-puzzel waarbij de verkeerde stukjes waren geleverd.** Er was ruzie. Veel ruzie. Inclusief filmische scènes: mijn vader die wegscheurde in onze gezinsauto, mijn moeder die thuis achterbleef, haar tranen deppend met wc-papier. Mijn zusje en ik met onze armen om haar heen. En maar zeggen: 'Papa komt heus wel terug hoor mama, echt.' Daar is mijn verantwoordelijkheidsgevoel voor haar aangewakkerd. Zo van: als mama verdrietig is, moet ik voor haar zorgen. Kwam mijn vader 's nachts terug naar huis, dan was ik er ook voor hem. Soms ging ik naast hem zitten op de bank. Hij keek naar een gedateerde western, ik scheurde stukjes van de toiletrol af waarmee hij zijn neus snoot. Ook al zei hij altijd dat we 'drie handen op één buik' waren, ik hield net zo veel van hem als van mama. Als ik goed mijn best deed, kwam het tussen hen vast goed. Toch waren er ook vredige momenten. Op zaterdagavond tijdens 'Ron's honeymoonquiz' was er geen ruzie. Dan aten we Nibbits uit houten bakjes, dronken we sinas van 3es en kon ik me echt kind voelen. Mijn mooiste jeugdherinneringen zijn die van onze kampeervakanties in Frankrijk. Er vloog weleens een vergiet of pak hagelslag uit de vouwwagen, maar meestal was er weinig ruzie. Ik vond het geweldig dat mijn papa alle tijd had om met ons te spelen. Al kwamen die vakanties wel hortend en stotend op gang. Op de heenweg kibbelden mijn ouders in de auto dwars door het cassettebandje van Bert en Ernie heen, mijn zusje en ik verscholen ons achter onze 'Suske en Wiske'. Ik geloof dat we hun >

OP MIJN ZESTIENDE ZETTE ZE HEM OP STRAAT. IK WAS OPGELUCHT. EINDELIJK GEEN RUZIES MEER

gebekvecht niet eens meer opmerkten. Totdat mijn vader woedend aan de handrem trok en onze witte Mazda abrupt parkeerde. Meestal op een steile berg in de Alpen of op de Périphérique van Parijs. In elk geval ergens waar je niet wilt stilstaan. Mijn vader ijsbeerde met een hoofd als een rode paprika in de verte in de berm, wij zaten bevend in de auto. Kwam hij nog terug? Als we tot onze grote opluchting weer vertrokken, mocht ik voorin zitten. Op een kussen, zodat ik goed naar buiten kon kijken. Geweldig vond ik dat: ik wist zeker dat papa mij een stuk volwassener vond dan mijn moeder, die eindigde tussen de knuffelberen en stripboeken op de achterbank.

Ik was zestien en mijn zusje twaalf toen mijn ouders gingen scheiden. Samen met een paar tasjes kleren zette mijn moeder mijn vader op straat. Ik was opgelucht. Eindelijk geen ruzies meer. Aan de andere kant zat ik inmiddels zo verweven in hun problemen, dat mijn conclusie was: als ik beter mijn best had gedaan, was dit misschien toch niet gebeurd. Ergens had ik een beetje gefaald. Volgens mijn moeder was mijn vader een boeman die ons had laten stikken voor een andere vrouw. Dus we kozen haar kant. Pogingen om ons met hem in contact te brengen, ondernam ze niet. Haar dochters onder haar vleugels, ze vond dat wel prima zo. In de vier jaar daarop heb ik mijn vader geloof ik twee keer gezien. Tot verdriet van mijn moeder. Maar ja, ik miste hem soms. Toch eindigden de ontmoetingen die ik met hem had altijd in verwijten. Hoe had hij mama in de steek kunnen laten?

Terwijl mijn zusje zich als een mantelzorger over mijn moeder ontfermde, liet ik mijn verantwoordelijkheidsgevoel voor het eerst vieren. De puber in mij had geen zin meer in gezeik. En al helemaal niet in de nieuwe scharrels van mijn moeder. Thuis was thuis niet meer. Liever ging ik stappen met vriendinnen of flikflooid ik met jongens in de portiek van de Pancratiuskerk in mijn geboortestad. Ergens in mijn achterhoofd wist ik dat ik voor mijn moeder en mijn zusje moest zorgen. Maar dat schuldgevoel spoelde ik weg met Apfelkorn en bessen-jus. Tussen het puberen door slaagde ik voor het vwo. Mijn vriendinnen waren allemaal overgestapt naar havo, maar mij niet gezien. Ik wilde laten zien dat ik op dit vlak niet zou falen. Studeren werd iets dwangmatig met bewijsdrang als motor. Ook later, tijdens mijn opleiding journalistiek en in mijn werk. Het was mijn manier om orde te scheppen in de chaos. Over mijn leven had ik geen controle, over mijn prestaties wel.

De relatie tussen mij en mijn ouders werd troebel. De scheiding hakte er bij mijn moeder behoorlijk in. Ik had er alles voor over om haar weer gelukkig te zien. Maar ik wilde ook mijn eigen leven leiden, dus ik verhuisde naar Tilburg waar ik ging studeren. Ik voelde me bevrijd en schuldig tegelijk. Mijn vader zag ik vanaf mijn twintigste af en toe. Bij hem had ik altijd die angst om op mijn moeder te lijken, waardoor ik mezelf niet durfde te zijn. Ik was ook nog een beetje boos op hem. Een gevoel dat mijn moeder in stand hield door negatief over hem te praten. Ik voelde me een verrader als ik met hem afsprak. Alsof iemand een pistool op mijn hoofd zette en me vroeg te kiezen tussen mijn ouders. Iets wat ik niet kon. Ik kreeg verkering met een jongen uit Tilburg. Hij woonde nog thuis bij zijn ouders die ongelooflijk lief waren. Als we 's nachts terugkwamen van het stappen, zette zijn moeder koffie en ging ze met opgetrokken knieën op de bank zitten om met ons te kletsen. Nachten hebben we zitten praten. Hier was ik veilig. Hier

VOLGENS MIJN MOEDER WAS MIJN VADER DE BOEMAN, DUS WE KOZEN HAAR KANT

werd ik gehoord. Alsof ik na een wervelstorm op een vredig eiland was aangespoeld. In het begin liet ik me dat zorgeloze tevreden aanleunen. Daardoor kreeg ik een beetje rust in mijn kop. En toen kwam het besef: dit was een gezin zoals het hoorde te zijn. **In plaats daarvan had mijn leven vooral om mijn ouders gedraaid. Ik was twintig, maar wie was ik zelf? Ik had geen idee.**

Het ging uit met mijn vriendje en ik verhuisde naar Amsterdam. Daar kreeg ik een nieuwe liefde en een baan als redacteur bij een maandblad. Ik ontwikkelde me als journalist, maar dreef op persoonlijk vlak steeds verder van mezelf af. En van mijn ouders. Zij hadden hun leven weer een beetje op de rit en ik doolde door dat van mij. Dankzij hen. Uitleggen hoe ik me voelde, kon ik niet. Ik

snapte het zelf amper. Intussen verlangde ik van mijn vriend alle erkenning van de wereld. Hij werd mijn geliefde, maar ook mijn vader en mijn moeder. Behoorlijk ongezond. Om toch een beetje grip op alles te krijgen, werd ik dwangmatig. In mijn huis legde ik alles op stapeltjes. Of kaarsrecht naast elkaar: eerst mijn sigaretten, dan mijn aansteker en daarnaast mijn telefoon. En dat terwijl ik maar één ding wilde: de boel loslaten en me zorgeloos in het leven storten. Net als mijn vriendinnen. Maar ik wist niet hoe. Dat mijn ouders me hierbij niet hielpen, voelde verdomd oneerlijk. Het liefst lag ik jammerend van zelfmedelijden in bed, diep onder de dekens, met een kussen op mijn hoofd. Mijn redding was een dijk van een psycholoog die in een klein kamertje ergens in Amsterdam huisde. Ze ontfermde zich als een

9 DINGEN DIE WE WILLEN WETEN OVER SCHEIDEN

1 Waarom is die campagne van Sire?

Nelly Snels van het Expertise Centrum Kind en Scheiding: "Om ouders bewust te maken van de consequenties van een scheiding voor hun kinderen en om te helpen een scheiding vanuit het oogpunt van de kinderen goed te laten verlopen."

2 Waarom heeft het zo'n impact op kinderen?

"Een gezin kun je zien als een kleine veilige maatschappij waarin kinderen kunnen oefenen in het groot worden. Die veiligheid van saamhorigheid in een gezin is ineens weg als ouders gaan scheiden."

3 Neemt het aantal scheidingen toe?

"In 1950 waren er nog 'maar' 6.462 scheidingen, in 2008 gingen 32.236 mensen scheiden."

4 Waarom moet je als ouder een kind niet belasten?

"Kinderen moeten kind kunnen zijn en hebben hun ontwikkeling nodig om veilig volwassen te kunnen worden."

5 En wat als dat niet gebeurt?

"Dan nemen kinderen bijvoorbeeld de zorgtaken op zich die niet bij hun leeftijd en rol passen, dat noem je parentificatie."

6 Wat is het meest funest voor een kind?

"Blijvende conflicten tussen ouders."

7 Welke schade kan een kind oplopen?

"Ze kunnen zich onveilig voelen en geschaad zijn in hun vertrouwen, minder gaan presteren, problemen in hun ontwikkeling ondervinden, zelf moeite met relaties krijgen en problemen om zich te hechten."

8 Wat is de grootste misvatting van ouders?

"Hoewel veel moeders denken dat jonge kinderen veel bij hun moeder moeten zijn, blijkt het net zo belangrijk om de vader veel te zien."

9 Hoe kun je dat als ouder voorkomen?

"Besef dat je wel ex-partner kunt worden, maar geen ex-ouders bent."

mama

papa

SCHEIDCIJFERS

- 52% van de ouders en 48% van de kinderen vindt dat de scheiding moeizaam is verlopen.
- 34% van de kinderen ondervond nadelige gevolgen van de scheiding.
- 63% van de ouders zegt dat ze, terugkijkend, geen dingen zien die ze anders hadden willen doen.
- 27% van de ouders meent dat hun kinderen nadelige gevolgen hebben ondervonden van de scheiding.
- Jaarlijks komen er 70.000 kinderen bij die te maken krijgen met gescheiden ouders.

BRON: ONDERZOEKSBUREAU STRATUS

◀ moeder over me. Maar ze was ook stellig. Ze zei: 'Ik snap je verdriet, maar je gedraagt je als een klein meisje dat wacht totdat ze alsnog wordt opgetild door haar ouders. Alleen: dat gebeurt niet. Je moet zelf leren omgaan. Ik leerde mijn leven inrichten, want volgens haar was ik verantwoordelijk voor mijn eigen geluk. Niet voor dat van mijn ouders. Als ik dat besepte, werd die band met mijn vader en moeder vanzelf gezonder. Ze liet me inzien dat ik deugde, ook al leek ik een beetje op mijn moeder. Ik had niet gefaald, maar juist veel bereikt. Die bewijsdrang als compensatie voor dat tekortschieten van vroeger was nergens voor nodig. Van haar leerde ik te kijken naar wat ik wél had. Een hechte band met mijn zusje, fantastisch werk en vooral: innige vriendschappen. Mijn ouders waren misschien niet mijn eerste vangnet, maar wat dacht ik van al die mensen die ik in de loop der jaren als een hechte surrogaatfamilie om me heen had verzameld?

Nu, vijf jaar later, leef ik mijn leven met een hernieuwd gevoel van vrijheid. En misschien kan ik daar wel intenser van genieten dan een ander, omdat ik hem nog maar zo kort gele-

den heb verworven. Mijn bewijsdrang is niet meer dwangmatig. Al heb ik nog steeds de drive om goed in mijn vak te worden. Sterker nog: zonder die wilskracht was ik niet gekomen waar ik nu ben. **De problemen die mijn ouders hadden, kan ik benaderen als volwassene. Niet als een kind. Dat schept ruimte voor gesprekken over vroeger.** Hierdoor begrijp ik beter waarom er iets in mijn vader knapte en hij uiteindelijk vertrok. Verwijten heb ik niet meer. Sterker nog: hij is de geweldigste vader die ik me kan wensen. Ik snap ook dat mijn moeder zich vroeger zo aan ons vastklampte. Of ik ook zo had gehandeld, weet ik niet. Het doet er niet toe. Ik weet dat mijn ouders het beste met mijn zusje en mij voor hadden. Op hun eigen onhandige manier. Als ik vandaag of morgen met een paar tasjes kleren bij een van hen op de stoep zou staan, gaat de deur wagenwijd open. Dat weet ik zeker. En eigenlijk is dat de enige wetenschap die nu nog telt. ●

MEER WETEN? KIJK OP:

kinderenineenscheiding.nl
kiesvoorhetkind.nl
korrelatie.nl
kiesinfo.com
question-zone.nl/echtscheiding/